

Arhivisti i XXI vek: koliko su arhivisti spremni na dostignuća XXI veka

BRANKA DOKNIĆ, PH.D.

Arhiv Jugoslavije, Vase Pelagića 33, Beograd, Serbia
e-mail: branka.doknic@arhivyu.rs, bzdoknic@sbb.rs

Archivists and 21st Century: How Ready Are Archivists for the Achievements of 21st Century

ABSTRACT

The century that we live in provides endless scientific and technological possibilities that could be used to improve archival science and practice. The question is how ready archivists for challenges of XXI century are. Firsthand experience indicates that among all employees working in the sector of cultural heritage, archivists are last to accept technological innovations. Modern archives need educated archivists completing the highest level of education with additional and permanent participation in the workshops, courses and international conferences.

Key words: XXI century, modern technology, marketing, science, archivists, cultural heritage, the Archives of Yugoslavia

Gli archivisti e il XXI secolo: sono pronti gli archivisti ad affrontare le sfide del XXI secolo?

SINTESI

Il secolo in cui viviamo offre infinite possibilità scientifiche e tecnologiche che dovrebbero essere utilizzate per migliorare la scienza e la pratica archivistiche. La domanda è: sono pronti gli archivisti ad affrontare le sfide del XXI secolo? L'esperienza di prima mano indica che tra tutti i professionisti che lavorano nel settore del patrimonio culturale, gli archivisti sono gli ultimi ad accettare le innovazioni tecnologiche. Gli archivi moderni necessitano di archivisti che completino il livello più alto di formazione con una partecipazione aggiuntiva e permanente in laboratori, corsi e conferenze internazionali

Parole chiave: XXI secolo, tecnologia moderna, marketing, scienza, archivisti, patrimonio culturale, Archivio di Jugoslavia

Arhivisti in 21. stoletje: v kolikšni meri so arhivisti pripravljene na dosežke 21. stoletja

IZVLEČEK

Stoletje, v katerem živimo, nam odpira neskončne znanstvene in tehnološke možnosti, s katerimi lahko izboljšamo arhivsko znanost in prakso. Vprašanje pa je, v kolikšni meri so arhivisti pripravljene na dosežke 21. stoletja? Neposredno izkušnje pričajo, da izmed vseh zaposlenih na področju varstva kulturne dediščine ravno arhivisti zadnji sprejemajo tehnološke inovacije. Sodobni arhiv potrebuje izobražene arhiviste z najvišjo stopnjo izobrazbe, obenem tudi z dodatnim izobraževanjem v obliki delavnic, tečajev in mednarodnih zborovanj.

Ključne besede: XXI stoletje, sodobne tehnologije, marketing, znanost, arhivisti, kulturna dediščina, Arhiv Jugoslavije

Arhivisti i XXI vek: koliko su arhivisti spremni na dostignuća XXI veka

APSTRAKT

Vek u kome živimo otvara beskonačne naučne i tehnološke mogućnosti kojima može da se unapredi arhivska nauka i praksa. Pitanje je koliko su arhivisti spremni na izazove XXI veka. Neposredno iskustvo govori da od svih poslenika u sektoru kulturne baštine arhivisti poslednji prihvataju tehnološke inovacije. Savremenom arhivu su nepohodani obrazovani arhivisti, edukovani do najvišeg stupnja obrazovanja, ali i naknadnim učestvovanjem u radionicama, tečajevima, na međunarodnim skupovima.

Ključne reči: XXI vek, moderna tehnologija, marketing, arhivisti, arhiv, kulturna baština, Arhiv Jugoslavije

1 Uvod

Promene koje sa sobom donosi 21 vek ogledaju se, možda prvi put u istoriji prevashodno na tehnološkom, potom ekonomskom, na kraju na na geoistorijskom planu, a kao posledica na ukupnom kulturnom polju. Društvene promene nastale poslednjih godina 20 i prvih godina 21 veka tek će da pokažu svoje osobenosti u decenijama pred nama. Najrazvijeniji deo sveta je sa zakoračio u četvrtu industrijsku revoluciju, prepoznatljivu u odnosu na prethodne po digitalnom korišćenju i digitalnoj kompetenciji, nano tehnologiji, veštačkoj inteligenciji, 3d štampačima, nekontrolisanoj upotrebi interneta, kvantnoj informatici. Tehnologija digitalne revolucije, zahvaljujući dostupnosti postaje baština celog sveta. Čuvanje, proizvodnja i deljenje znanja postaje beskonačno. Pitanje koje stoji pred kulturnim poslenicima, prvenstveno čuvarima baštine je - kako tu prošlost spojiti sa takvom budućnošću (*Molnar, K.2000*).

Preobražaj ukupne kulture 21 veka u potpunosti je zavistan od digitalne revolucije, pogotvo od tehnologije veza i reprodukcije. Kultura postaje masovna, dostupna svima, zahvaljujući modernoj tehnologiji koja je svojom snagom premrežila ceo poznati svet i krenula u otkrivanje nepoznatog svemira.

Istoričari - arhivisti, kao tumači prošlosti po svojoj definiciji su, imali slab osećaj za buduće vreme, prvo što im to nije u opisu stručnih i naučnih obaveza, pa potom gube i potrebu da krenu u susret inovacijama, od tehnoloških do ekonomskih. Promene koje sa sobom donosi digitalna revolucija 21 veka i sve pogodnosti njene eksploatacije otvaraju potpuno nov odnos arhivskih poslenika prema svojoj delatnosti. Desilo se ono što je nekad bilo nemoguće, dogodio se čarobni iskorak - kilometri arhivskih dokumenata mogu da stanu u džep!

21 vek postaje granica između "papirnog" arhiva i "elektronskog" arhiva, odnosno između dosadašnjeg načina stvaranja i čuvanja arhivskog dokumenta i novog. Tz "rođeni" digitalni ili elektronski document postaje stvarnost i vremenom jedini trag koji će biti pohranjen u neki budući arhiv. Skupljanje, zaštita i dostupnost te vrste dokumenata, odnosno osnivanje i rad takvih arhiva je još uvek u nejasnom polju preporuka i predloga. Dometi novih tehnologija i njihova primena koja se odnosi na umreženost i povezanost svih činilaca koji stvaraju dokumente postaju snaga za sebe, tako da je kontrola originalnosti takvih dokumenata jos uvek nejasna.

S obzirom da je su postojeći arhivi prevashodno oni koji čuvaju papirnu registratursku građu, glavno arhivističko pitanje sastoji se u tome kako zamah nove digitalne tehnologije najadekvatnije iskoristiti u procesu zaštite i dostupnosti zatečenog arhivskog dokumenta. Evaluacija koja se odnosi na buduće stanje arhivske institucije, istovremeno će biti i opis novih zanimanja koji se moraju osnovati da bi se arhivska baština najadekvatnije zaštitila i sačuvala za budućnost.

Arhiv Jugoslavije je nastao radom federalnih institucija bivše jugoslovenske države, čijim je nestankom od upravne institucije postao institucija kulturne baštine i tzv "mrtvi arhiv". Arhiv Jugoslavije pripada grupi arhiva koja poseduje skoro stoprocentnu papirnu građu i ima obavezu da, u vremenu koje je pred nama, primenom digitalne i internet tehnologije tu građu valorizuje, zaštiti i učini dostupnom najširem broju interesenata.

2 Arhiv i Država

Arhivske institucije, zahvaljujući nizu objektivnih društvenih faktora postaju interesantne za sve veći broj korisnika. Pod tim objektivnim okolnostima se podrazumeva dostupnost tehnoloških inovacija sve većem broju pojedinaca, povećana pismenost i porast obrazovnog nivoa stanovništva, demokratska vlast (ma šta pod tim podrazumevali) u najvećem broju država. Sve veća prisutnost arhiva u javnom životu i širi spektar uvida u ono što čuva arhivski depo dovodi do promene odnosa države prema arhivu. U veku koji je pred nama država nastavlja da vrši uticaj preko zakonske i finansijske zaštite institucija kulture, pa prema tome istu vrstu pritiska imaju i institucije kulturne baštine.

Država, u ovom veku izbegava direktan monopol nametanja zvanične kulture, čak i kad finansira kulturu, ali na nov način "pokušava da se uplete u traženju istorijske istine" (*Hobsbaum, 2014*.) Istorija se tako prepoznaje u obliku "javno finansiranih manifestacija, svečanosti i komemoracija, muzeja, kulturnog nasleđa...političarima je potrebna prikladna nova, njima korisna istorija ili javna istorijska tradicija". U takvom poimanju istorije nema mesta za arhive, jer istorijska istina "često predstavlja opasnost po nacionalizam, ... a ustanovljavanje istorijske istine putem odluke ili skupštinskog akta predstavlja izazov za

političara, ali ovako čemu nema mesta u ustavnim državama.” (*Hobsbaum, 2014*). Država predstavlja jedini način da se obezbedi istorijsko nasleđe, nezainteresovanost države za čuvanje sopstvene prošlosti samo je drugo ime za radikalnu situaciju u kojoj “prošlost treba zbrisati”.

Arhiv Jugoslavije, iako ne zvanično, u odnosu na nacionalne arhive država bivše zajedničke države ima marginalizovan status, a izučavanje ovog istorijskog perioda nije politički oportuno za sadašnje političke elite, sem ako ima partikularni predznak. Arhiv Jugoslavije ima pred sobom izuzetan stručni izazov - da valorizuje 40 kilometara registraturskog materijala koji se nalazi pod njegovim krovom ili u njegovoj stručnoj i zakonskoj ingerenciji. Osim ovog Arhiv Jugoslavije, kao najodgovornija institucija, uz pomoć odgovarajućih državnih organa mora da izvrši uvid i ustanovi postojanje, napravi popise i predloži mere zaštite za arhivsku građu koja se nalazi u ministarstvima vojske, unutrašnjih i spoljnih poslova, nastala radom federalnih jugoslovenskih službi za period 1918.-2006.godina.

3 Preporuke MASa (ICA)

Budući rad arhivskih institucija najedakvatnije se može osloniti i na deklaracije i rezolucije koje periodično upućuje Međunarodni arhivski savet. Na osnovu tih preporuka u srazmeri sa objektivnim mogućnostima, arhivske institucije prave evaluacije svog zatečenog i budućeg statusa. Učesnici međunarodnih kongresa, godišnjih konferencija ili sastanaka pogrupa MASa sa velikom pažnjom prate promene koje se u tehnološkoj i društvenoj sferi dešavaju i na osnovu njih predlažu dalje smernice. MASove preporuke, seuvek oslanjaju na preporuke UN ili UNESCOa u cilju kvalitetnije kompatibilnosti sa ukupnim društvenim procesima. Ono što je crvena nit kroz sve preporuke je konstantno davanje značaja obrazovanju arhivista, modernizaciji arhivskih institucija, davanju smernica za primenu tehnologija koje će doprineti zaštiti arhivskog dokumenta, insistiranju na otvorenosti arhiva, na odgovornosti vlada za rad arhiva, i ponovo- insistiranju na kontinuiranoj edukaciji zaposlenih. Preporuke i deklaracije koje su stizale od strane MAS u prvim godinama 21 veka su prepoznavale tehnološke promene i na osnovu njih pravili smernice u cilju ka novom, modernijem statusu arhiva i zaposlenih u njemu. Upoređujući sadržaj deklaracije vidi se da je do pre deset godina njihov akcenat bio na radu arhiva sa klasičnim dokumentima, a u poslednjim rezolucijama u potpunosti je njihov sadržaj usmeren na arhiviranje e-dokumenata i probleme koji se sreću u ovom, po arhive, pionirskom poslu. Arhivi koji počinju da deponuju „rođene“ digitalne zapise dobijaju prednost u osnovu na prethodne arhive, tako da nerešeni problemi tkz. standardnih arhiva ostaju negde na margini. Čekajući neka nova vremena i nove arhiviste za njihovo rešavanje.

Značaj koji dobija informacija u savremenom svetu, kao i njena dostupnost promenili su ulogu zaposlenih u evropskim arhivima. Tretirajući arhivski dokument kao istorijsku, odnosno kulturnu vrednost, arhivista dobija odgovornu ulogu onoga čiji posao počinje stvaranjem zapisa, a završava korištenjem tih zapisa. Sa poslednjeg kongresa MASa (*Seul 2016.*), potvrđena je odlučnost arhivskih stručnjaka da kroz kalendar akcija za razvoj do 2030. godine, i UNESCOovih preporuka o čuvanju i dostupnosti dokumentarnog materijala (2015.) i deklaracije o arhivima (2011.), svojom kompeticijom i u duhu dobre saradnje razmenjuju profesionalna znanja dajući doprinos eri digitalne tehnologije. Preporuke, usvojene u Seulu definišu arhive kao nezamenljive izvore informacija, koji svoj rad u vremenu digitalne tehnologije treba da učine transparentnijim, o značaju zakona o intelektualnoj svojini, o zaštiti podataka, i potrebi međunarodne stručne saradnje kroz partnerstvo otvorenih vlada. Značaj koji u zaštiti arhivskog nasleđa ima digitalna tehnologija čini još jednu od preporuka za dalji rad, kao i preporuka o edukaciji arhivista u skladu sa novim definicijama arhiva.

Na sastanku direktora nacionalnih arhiva 2006.godine MAS je, u skladu sa stanjem u tehnološkom i društvenom okruženju, doneo preporuke o značaju arhivista u očuvanju svetske memorije, posebno u situaciji oružanih sukoba, i nepredviđenih situacija. Svesni značaja uloge arhivista traženo je da se donesu postulati koji se odnose na edukaciju i razvoj arhivista i njihovu zaštitu od političkih i ekonomskih pritisaka, tražeći da države stvaraju optimalne uslove za razvoj arhivske institucije na osnovu arhivske struke. (*MAS- 2006.*). Na sastanku je poveren mandat posebnoj komisiji da pripremi tekst Univerzalne deklaracije o arhivima. Na istom sastanku je usvojena rezolucija o zaštiti arhivske građe koja se odnosi pravosuđa zatvaranja i obaveštajne službeu „cilju promovisanja univerzalne pravde i kao sredstva zaštite individualnih i kolektivnih prava“. Osim tih, za budući rad Arhiva Jugoslavije su značajne i usvojene preporuke o značaju oralne tradicije, o privatnim arhivima, o audiovizuelnom nasleđu, o organizaciji svetuskog dana arhiva, i o dostupnosti arhivskih dokumenata preko kompjuterske tehnike.

4 Novi arhivista

Kao jedan od strateških ciljeva u prve dve decenije 21 veka MAS je pored povećanja obaveštenosti, uticaja razvoja novih tehnologija na treće mesto stavio usavršavanje kadrova vezanih za arhivsku struku i arhivku građu. Preporukom se predlaže da se u budućem radu kroz aktivnosti zastupanja, upravljanja građom, vrednovanja, arhivskog opisua, zaštiti od katastrofa promovise najbolja praksa. Da bi na tim poslovima radili edukovani, profesionalno usavršeni stručnjaci neophodno je širom sveta organizovati, radionice, kurseve, stipendije i onlajn komunikaciju. (*MAS 2008-2018*) Kroz takvu obuku i usavršavanje uspostavlja se profesionalna i institucionalna solidarnost, učenje se odvija kao proces, stvaraju se rešenja za otklanjanje problema, sa promovisanjem arhivske građe i arhiva. Preporučuje se da se kroz platformu za profesionalnu razmenu i partnerstvo vrši razmena iskustava između arhivskih stručnjaka koji se bave arhivskom građom na svim nivoima, da bi se tako ustanovila i obučenost na međunarodnom nivou koja bi bila verifikovana međunarodnim sertifikatom. (*MAS 2006.*) Neprestani proces edukacije i stvaranje optimalnih uslova za obuku, obrazovanje i stalni profesionalni napredak, doprinosi povećanju svesti o fundamentalnoj ulozi arhivske građe u društvu, posebno u cilju istorijskih istraživanja.

Ono što nas interesuje to je profil zaposlenih u tkz. mrtvom arhivu, odnosno arhivu koji je jedino institucija kulturne baštine, kao što je Arhiv Jugoslavije, i koji čiji budući rad treba da se bazira na stvaranju novih profila zaposlenih. U takvom arhivu prestaje potreba za pojedinim službama, izuzetno važnim za institucije javne uprave, ali se otvara prostor za novi profil zaposlenih u vrednovanju i prezentaciji kulturnog blaga, poverenog na trajno čuvanje.

Valorizacija, kao osnovna radnja sa arhivskom građom poprima u takvom arhivu mnogo širi značaj. Sem tehničke i stručne valorizacije, arhiv kao ostale institucije kulturne baštine mora svoju ulogu da prepozna prvenstveno u procesu naučne valorizacije poverene arhivske građe. (*Doknić 2016*). Da bi bilo utemeljeno kao spomenik kulture, arhivsko kulturno blago treba pre toga da prođe kroz proces naučne-istraživačke valorizacije i kategorizacije kao kulturne baštine. Ovaj postupak je izuzetno važan, je je ova građa jedinstveni izvor za pisanje istorije prostora koji je dugi niz godina bio važan za događanja na svetskoj političkoj sceni. Naučna valorizacija mora će da obuhvati kompletnu građu svih zajedničkih arhiva nekadašnje federacije. Početak rada na valorizaciji građe mora početi zajedničkim planom i programom zaposlenih u arhivu i zaposlenih u naučnim i fakultetskim odeljenjima. Valorizacija, kao naznačajni rad u arhivskoj praksi ostaje polje nepikosnovene delatnosti pojedinaca Iz tih razloga savremeni arhivista treba da bude mnogo više upućen u dostignuća moderne historiografije, odnosno da istorijski period koji se istražuje bude pokriven saznanjima savremene nauke, odnosno da zaposleni imaju najveći stepen stručne spremlje (Phd) i to niza naučnih disciplina, jer interdisciplinarna i komparativna istraživanja trebaju biti pravilo. Svaki korpus kulturnog dobra, pa tako i arhivska građa deo je ukupnog svetskog kulturnog nasleđa, ali je ono ipak, prvenstveno, određeno značajem koji ima u okviru društvene zajednice koja ga je stvorila. Naučna valorizacija je, neprekidan, ponavljan proces, koja se, između ostalog, sastoji u kategorizaciji arhivske baštine, naučno-istraživačom radu u formiranju tematskih, ličnih, predmetnih i ostalih indeksa, u pisanju analitičkih inventara za svaki kategorisani fond, u odabiranju dokumenata za publikovanje, za prvenstvo fizičke zaštite, za određivanje uslova za iznošenje dokumenata iz zemlje. Posebni značaj mora da dobije valorizacija i kategorizacija građe socijalističkog perioda. Istorijski izvori u kojima se sadrži istorija 20 veka zajedno sa naučnim odeljenjem postaju okosnica modernog arhiva.

5 Popularizacija arhiva

Da se ne zavaravamo - šta prvo pomislimo kad se pomene arhiv. Odmah osetimo miris stare, nepregledne redove prašinom zasute hartije, i arhivistu, kao osobu sa znanjem koje nikome nije potrebno, a sve smešteno u zgradi, polupreuređenoj za potrebe smeštaja arhivske građe. Na takav status i opis pristaju zaposleni, a oni treba da budu prvi koji menjaju sliku o svom radu i o značaju tog rada za ukupnu društvenu stvarnost.

Arhivska delatnost je aktivnost, čijoj popularizaciji danas i ubuduće u potpunosti pomaže uoptreba moderne tehnologije i u tom cilju neophodno je zaposliti veći broj stručnjaka koji će raditi na poslovima gde se primenjuju savremena dostignuća presnimavanja i umnožavanja - mikrofilm, digitalizacija, internet, networking. Digitalizacija arhivske građe, sem prvenstvenog zadatka na zaštiti, otvara mogućnost elektronskog komuniciranja, a potom i neslućene veze sa istim i sličnim institucijama i pojedincima širom planete. To povezivanje, do skoro mnogo skromnije i manje frekventno, najčešće pod okriljem pojedinih

udruženja, danas, a tek u narednim decenijama pruža beskrajne mogućnosti permanentnog, nehijerarhijskog povezivanja arhivista u cilju uzajamne pomoći, razmenjivanja ideja, informacija i programa, formiranja zajedničkih akcija, prezentacija i istraživačkih projekata. (Doknić 2009.) Ovakav način je budućnost rada, kako u bogatim društvima, koja imaju materijalnih i kadrovskih i informatičkih resursa, i za ostale vidove komunikacije (skupovi, kongresi, konferencije) tako i za, siromašna društva, kojima je takva vrsta komunikacije jedini način da razbiju profesionalnu izolovanost. On-lajn komunikacija afirmiše arhivski rad, iznosi ga na javnu scenu, populariše arhivski dokument, koji svojom dostupnošću doprinosi istorijskoj istini, danas, i pored svih čuda moderne tehnologije, nedovoljno transparentnoj. Mreže u kulturi se prevashodno formiraju van međudržavnih dogovora, jer su proizvod intersektorskog delovanja, ali u narednom periodu takva vrsta saradnje treba da bude i osnovana na međudržavnom dogovoru. Komunikacija putem društvenih mreža zahteva posebno osposobljene arhiviste sa znanjem, etikom i entuzijazmom za ovakvu vrstu poslova. Tim arhivskih stručnjaka koji će se baviti promocijom arhivske delatnosti putem elektronske komunikacije je neophodan u savremenom arhivu.

Moderni arhiv, kao institucija kulturne baštine treba da među zaposlenim formira tim koji će primenjivati ideju i praksu modernog marketinga, koji će imati dvostruki zadatak - popularizaciju arhiva i istovremeno kreiranje poslovne politike kojom će arhivska institucija da se prilagođava tržišnim uslovima. Te promene će u početku biti simbolične, ali se mora početi sa promenom svesti o državnoj donaciji kao jedinoj vrsti finansijskog preživljavanja. Arhiv mora da ima obučeni tim stručnjaka koji će osmišljavati i organizovati razne vrste izložbi, učestvovati na sajmovima kulture, organizovati tribine, naučne skupove, tečajevе, radionice, pratiti sve kulturne akcije koje bi doprinele popularizaciji i difuziji uticaja arhiva kao kulturne baštine. Osmišljenim akcijama i njihovom adekvatnom zastupljenošću u medijima stvara se nova publika, a arhiv dobija status institucije nezaobilazne u kulturnim dešavanjima.

6 Zaključak

Arhivi su jedinstveno i nezamenljivo nasleđe koje se prenosi sa jedne na drugu generaciju stoji u Univerzalnoj deklaraciji o arhivima dodaje da »otvoren pristup arhivskoj građi i obogađuje naš znanje o ljudskom društvu, promovira demokratiju, štiti građanska prava i poboljšava kvalitet života«. Ako je sve tako - postavlja se pitanje zbog čega arhivi imaju još uvek marginalizovan status u korpusu kulture, ali i državne uprave. Odgovor moraju da potraže sami arhivisti. Niko im sa strane neće pomoći, ako oni sami ne osmisle strategiju modernizacije i prilagođavanja arhivske struke dostignućima savremene tehnologije, savremenoj paradigmi kulture i pravilima moderne uprave. Ako je prethodno citirana deklaracija krovna deklaracija o arhivima, svaki arhiv, mora da osmisli svoju individualnu deklaraciju pomoću koje će sprovesti modernizaciju arhivske struke. Sve deklaracije i rezulucije neće dati rezultat bez formiranja arhivskih stručnjaka, bez njihovog permanentnog edukovanja koje će im omogućiti da usvoje sva dostignuća veka u kome živimo i primene ga u unapređenju arhivske struke i popularizaciji arhivske institucije.

Literatura

Hobsbaum, Erik (2014). *Kraj kulture*, Beograd, Arhipelag.

Univerzalna deklaracija o arhivima (2011). U Arhiv, XII, 1/2, Beograd.

Godišnji generalni sastanak XXXIX međunarodne konferencije Okruglog stola arhiva Kirasao, Holandski Antili, 24. novembar 2006 (2006). U: *Arhiv, VIII, 1/2*, Beograd: Arhiv Jugoslavije.

Doknić, Branka (2016). Valorizacija arhivske građe kao kulturne baštine, U: *Arhivska građa u teoriji i praksi*, str. 10-20, zbornik, Tara, 2016, Beograd: Arhivističko društvo Srbije.

Molnar, Klod (2000). *Kulturni inženjering*, Beograd, Clio.

MAS - Međunarodni kongres arhiva 2016. Kominike - Arhivi, harmonija i prijateljstvo: održavanje duha Seula. U: *Arhiv XVII, 1/2*, Beograd: *Arhiv Jugoslavije*.

Berk, Piter (2010). *Osnovi kulturne istorije*, Beograd.

Šešić Dragičević M. Stojković B. (2011). *Kultura- menadžment, marketing, animacija*, Beograd.

Doknić, Branka (2009). Uloga arhiviste u instituciji kulturne baštine, U: *Tehnički in vesebinski problemi klasičnoga in elektronskega arhiviranja*, str. 133–140, Maribor: Pokrajinski arhiv.

MAS - Strateški pravac 2008.-2018., U: *Arhiv IX, 1/2*, Arhiv Jugoslavije, Beograd.

SUMMARY

In the century that we live, archival profession also found itself in the space of new technologies. Improvement of technology provides for the kilometers of the archival material to be placed in one pocket, therefore this new situation confused archivists to a great extent and weaken their opinion about their manner of work. Only on archival profession and knowledge of archivist depends how much that technology will be used in organizing modern archival practice and theory. Before all, archives preserving paper documents are first facing modernization of work, while archives preserving electronic documentation have other kind of problems as well as all the employees working on pioneering work. The Archives of Yugoslavia belongs to not numerous archives of this type, so apart from systematic archival assets that present base of its work, it has to adopt regulations characteristic only for institutions of cultural heritage. We know that the archives exist only to make accessible archival documentation to more different interested parties; therefore the use of modern technology is imperative number one. In order to realize this, it is necessary to form department for support of digital technology within the archival institution, marketing department and before all department for scientific evaluation and categorization of archival documentation formed during the time of Yugoslav state, with special emphasis of the socialistic period. Those departments, with employed professional archivists having highest degree of education, interested and open for cooperation with other archives but with the museums and the libraries as well will contribute to the popularization of the profession, but in some way they will release state budgeted from total financing of the institution.

Typology: 1.02 Review Article

Submitting date: 24.03.2017

Acceptance date: 05.05.2017